

100 soruda

Vergi, Resim ve Harç İstisnası

2010

Kalkınma Planları ve Yıllık Programlarda öngörülen hedefler paralelinde tasarrufların katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirilmesi, üretim ve istihdamın artırılması, uluslararası rekabet gücünü artıracak projelerde söz sahipliği, ithalat-ihracat kavramlarının ekonomik konjonktür özelinde optimal seviyelere ulaştırılması gibi amaçlarla izlenen politikalar doğrultusunda düzenlenen teşvik mevzuatının en önemli argümanları, hiç şüphesiz dahilde işleme rejimi ile vergi, resim, harç istisnası uygulamalarıdır.

Bilgi paylaşımı ve iletişim olanaklarının üst düzeyde olduğu ve bu sayede artık Dünya'nın tek ve ortak pazar olarak değerlendirilebilmesinin mümkün olduğu günümüzde, hatırı sayılır oyuncu konumunda olan Türkiye için en önemli sermaye ülke ekonomisine en üst seviyede katkı sağlayabilecek, sermaye yapısı kuvvetli ve dışa açılımcı politika izleyen şirketlerin varlığıdır. Bu nedenle, ülkemizin vergi/teşvik sisteminin, ekonomik düzenin yapı taşlarını oluşturan şirketlerin sermaye gücüne katkı sağlayacak ve dışa açılımcı politikasını destekleyecek şekilde düzenlenmesi ihtiyacı bulunmaktadır.

Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından düzenlenen ve fakat ilgili olduğu mevzuat dalları itibarıyla da bir takım düzenlemeler barındıran dahilde işleme rejimi ve belgeli/belgesiz vergi, resim ve harç istisnası düzenlemeleri de bu amaçlara matuf ihdas edilen düzenlemelerdir. Kanaatimizce esas amaç; yatırımcıların, başka bir ifade ile Türkiye'nin en kıymetli hazinesi olan kurum/kuruluşların dışa açılımcı politikalarının engellere takılmadan ilerlemesini sağlamak, bu kurum/kuruluşlara uluslararası arenada rekabet edilebilir bir ortam yaratma gayreti ile belki de en önemlisi Türkiye'nin dışa olan bağımlılığının sınırlı-kabul edilebilir düzeylere çekilmesidir.

"100 Soruda Vergi, Resim ve Harç İstisnası 2010" adlı çalışmamız teşvik unsurları hakkında genel bilgi vermek ve temel esaslar çerçevesinde oluşabilecek muhtemel sorulara cevap olabilmek amacıyla hazırlanmıştır.

Ernst & Young Türkiye

I.İhracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı faaliyetlerde vergi, resim ve harç istisnası

A. Vergi, resim ve harç istisnası hakkında genel bilgiler

1. Teşvik mevzuatında yer verilen “vergi, resim ve harç istisnaları”nın amaçları nelerdir?

İhracatı arttırmak, ihraç ürünlerine uluslararası piyasada rekabet gücü kazandırmak ve ihraç pazarlarını geliştirmek amacıyla 05.12.2008 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 2008/6 seri numaralı “İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğ” ile ihracat karşılığı yapılacak her türlü ödemeler, ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler, transit ticaret ve döviz kazandırıcı faaliyetler ile bu işlemler sebebiyle düzenlenen kağıtlar itibarıyla vergi, resim ve harç istisnaları getirilmiştir.

2. Vergi, resim ve harç istisnasının kapsamına giren vergiler nelerdir?

Vergi, resim ve harç istisnası 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu kapsamında banka ve sigorta muameleleri vergisi (BSMV), 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu kapsamında damga vergisi, 492 sayılı Harçlar Kanunu kapsamında alınması gereken harçlar, diğer kanunlarda yer alan vergi, resim ve harçlar ile 80 Sayılı Kanun’a göre alınan hal rüsumunu kapsamaktadır.

3. Vergi, resim ve harç istisnasından yararlanmak için teminat verme yükümlülüğü var mıdır?

Bankalar ve diğer kuruluşlarca (gümrükler hariç) uygulanan vergi istisnaları (döviz kredilerine uygulanan istisnalar dahil) için herhangi bir teminat alınmaz. Ancak BSMV’nin ve KKDF’nin mükellefi bankalar olduğundan, bankalar bunlar için teminat alıp almama hususunda serbesttirler.

4. Vergi, resim harç istisnasının kapsamına dahil olan işlemler nelerdir?

- İhracat, ihracat sayılan satış ve teslimler, döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler ile transit ticaretin finansmanında kullanılmak kaydıyla bankalarca kullanılan her türlü sevk öncesi ve sevk sonrası krediler (Türk Eximbank’ın fon temini işlemleri, bu banka tarafından aracı bankalar vasıtasıyla kullanılan krediler ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’nca Türk Eximbank’a açılan kısa vadeli senet reeskont kredileri ile Türk Parası Kıymetini Koruma hakkındaki mevzuat uyarınca ihracat taahhüdüne bağlı olarak kullanılan altın kredileri dahil) ve firmaların sağladıkları prefinansmanlar ile bunların geri ödenmesi,
- İhracatla ilgili işlem yapan bankaların (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası dahil), faktoring şirketlerinin, sigorta şirketlerinin, noterlerin ve diğer kuruluşların ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerle ilgili olarak yapmış oldukları bütün hizmet ve muameleler (Türk Eximbank’ın ihracat kredi sigortası/garantisi ile ilgili işlemleri dahil) dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar ve kambiyo işlemleri,
- Dahilde işleme rejimi kapsamında yapılan ithalat ve/veya yurt içi alımlar ile ilgili işlemler ve bunların finansmanı amacıyla kullanılan krediler,

- İhracat karşılığı yapılacak her türlü ödemeler, ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler, döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler ile transit ticaretle ilgili işlemler ve bu işlemler sebebiyle düzenlenen kağıtlar,

5. Gümrük hattı dışı eşya satış mağazaları vergi, resim ve harç istisnasından yararlanabilir mi?

Vergi, resim ve harç istisnası belgesi kapsamında gümrük hattı dışı eşya satış mağazalarının belgedeki taahhüdü geçmemek kaydıyla yurt dışından satın alacakları mala ilişkin akreditif, transfer işlemleri ile bunlara ait teminatlar ve garantiler istisnadan yararlandırılır. Ancak, gümrük hattı dışı eşya satış mağazaları ve depolarda bulunan eşyanın yanma, çalınma, eksilme gibi sebeplerle ziyaa uğratılması, mağaza üstü reklam satış standı ihalesi ve depo kira teminat farkı gibi sebeplerle verilen teminat mektuplarının, döviz kazandırıcı faaliyet kapsamında değerlendirilmesi mümkün olmadığından istisnalardan yararlandırılmaz.

6. Vergi, resim ve harç istisnası kapsamındaki “ihracat” kavramından ne anlaşılması gerekir?

Vergi, resim ve harç istisnası mevzuatı kapsamında ihracat, bir malın yürürlükteki ihracat mevzuatı ile gümrük mevzuatına uygun şekilde Türkiye Gümrük Bölgesi dışına veya serbest bölgelere çıkarılan ya da Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca ihracat olarak kabul edilecek sair çıkış ve işlemlerdir.

7. Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi kapsamındaki ihracat işlemi nedir?

Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi'ne tabi ihracat işlemleri, Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında ve bu belgenin geçerlilik süresi içerisinde, ihracat amaçlı olmak kaydıyla; yapılan ithalat ile yurt içi hammadde, yardımcı madde, yarı mamul, mamul ve ambalaj malzemesi alımları ve bunlarla ilgili verilecek her türlü teminat mektupları ile diğer işlemlerdir.

8. Vergi, resim harç istisnasından yararlanmak için belge şartı var mıdır?

İhracat işlemlerinde istisna re'sen ve belge ibraz edilmeksizin tatbik edilebilmektedir. Dahilde İşleme Rejimi kapsamında yapılan ithalat ve/veya yurt içi alımlar, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin vergi, resim ve harç istisnasından yararlandırılabilmesi için ise Dış Ticaret Müsteşarlığı'ndan belge alınması zorunludur.

9. İstisnalar ne zaman uygulanabilmektedir?

Belgeye bağlı istisnaların belgenin geçerlilik süresi içerisinde tatbiki mümkündür. Belge müracaat tarihi ile belge tarihi arasında yapılan işlemlere istisna uygulanamaz. Ancak, bu süre içerisinde gerçekleştirilen hizmet ve faaliyetler ihracat taahhüdüne sayılır.

10. Vergi, Resim, Harç İstisnası Belgesi nedir?

“Vergi, Resim, Harç İstisnası Belgesi”, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin vergi, resim ve harç istisnasından yararlandırılmasına imkan sağlayan ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca düzenlenen bir belgedir.

11. Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi başvurusu sırasında Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca istenen bilgi ve belgeler nelerdir?

· Dilekçe (İmza sirkülerinde yer alan yetkililerce imzalanmış),

- Vergi Resim Harç İstisnası Proje Formu,
- Son üç ayda kapatılan belgelere ilişkin kapatma yazısı fotokopileri ile ihracat taahhütleri, kapatılmamış Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi kapsamında gerçekleştirilen faaliyet tutarını gösteren banka tasdikli liste,
- Ticaret Sicil Gazetesi (Aslı veya noter tasdikli örneği),
- İmza Sirküleri (Noter tasdikli),
- Son yıla ait vergi dairesince tasdikli Bilânço ve Kar- Zarar Cetveli,
- İhracat Taahhütnamesi (İmza sirkülerinde yer alan yetkililerce imzalanmış),
- Faaliyetin firma tarafından yapılabileceğini tevsik eden bilgi ve belgeler (Turizm İşletme Belgesi, C 2 Karnesi, Seyahat Acentası Belgesi, Gemi Tasdiknamesi, Müteahhitlik Karnesi, Mukavele örneği vb.),
- Faaliyetin üstlenildiğini tevsik eden bilgi ve belgeler (İhalenin uluslararası olduğu veya faaliyetin yabancı para ile finanse edildiğine dair ilgili kurumdan alınan yazı).

12. Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi'nin geçerlilik süresi ne kadardır?

Vergi resim harç istisnası belgelerinin geçerlilik süreleri azami 24 (yirmi dört) aydır. Ancak, yurt dışı ve yurt içi müteahhitlik hizmetleri, savunma sanayii projeleri ile yurt dışında mağaza açılması ve işletilmesine ilişkin belgelerin süresi proje süresi kadar, Türk Eximbank tarafından proje bazında kullanılan orta ve uzun vadeli kredilere ilişkin belgelerde ise belge süresi vade süresine paralel olarak tespit edilebilir. Ayrıca, yap-işlet modeli çerçevesinde düzenlenen belgelerin süresi yatırım projesi süresi kadardır.

13. Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi'nin süresi uzatılabilir mi?

Söz konusu belgenin süresi belge kapsamında ilk istisnanın uygulandığı tarihe kadar azami 3 (üç) ay olmak üzere uzatılabilir.

14. Hangi durumlarda Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi için ek süre verilmektedir?

Yurt dışı ve yurt içi müteahhitlik hizmetleri ile savunma sanayii projelerine ilişkin belgelere ihale makamının, yurt dışında mağaza açılması ve işletilmesi projelerine ise Türk Eximbank'ın uygun görüşü alınarak belge konusu iş tamamlanıncaya kadar ek süre verilebilir. Belge süresi bitiminden sonra yapılan süre uzatımları, belge bitim tarihinden itibaren hüküm ihtiva eder.

Ayrıca, gerekli bilgi ve belgelerle Müsteşarlığa müracaat edilmesi halinde, belge süresinin bitimini müteakip belge konusu için tasfiyesine yönelik hukuki ve mali işlemler sonuçlanıncaya kadar belge süresinin uzatılması kaydıyla, istisna uygulamasına devam edilir. Ancak, bu durum kredi vadesinin uzatılması anlamına gelmez. Nakdi kredilerde kredi süresi, bu süre ile paralel olarak uzatılmaz ve kredi tasfiye edilememiş ise süreyi aşan zaman diliminde istisna uygulanmaz.

15. Mücbir sebep ve fevkalade haller dolayısıyla süre uzatımı talebinde bulunmak için yapılması gereken işlemler nelerdir?

Firmaların mücbir sebep ve fevkalade hallerden yararlanabilmesi için; Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi kapsamında en geç belge süresi sonundan itibaren 3 (üç) ay içerisinde Dış Ticaret Müsteşarlığı'na, belgesiz ihracat kredisi kapsamında ise en geç kredinin istisnadan yararlanma süresinin sonunu takip eden 1 (bir) ay içerisinde ilgili bankaya müracaat etmeleri gerekir. Belirtilen süreler dışında yapılan müracaatlar ise değerlendirilmez.

16. Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi revize edilebilir mi?

Vergi resim harç istisnası belgeleri, ilgili firmanın müracaatına istinaden belge ihracat taahhüdü kapatılıncaya kadar Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca revize edilebilir.

17. Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi hangi kurum tarafından ve hangi koşullarda iptal edilir?

Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi, ilgili firmanın talebi üzerine Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca iptal edilir. Bu kapsamda ilgili mevzuat hükümlerine uyulmadığının, Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi'nin düzenlenmesi ve revizesi için ibraz edilen bilgi ve belgeler ile belge kapsamında yapılan işlemlerin gerçek dışı olduğunun ve ilgili belge üzerinde tahrifat yapıldığının tespiti halinde; ilgili belge Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca iptal edilir ve ilgililer hakkında kanuni işlem yapılır.

Ayrıca Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi ihracat taahhüdünün kapatılması için bu belge süresinin dolmasından itibaren 3 (üç) ay içinde ilgili Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası şubesine müracaat edilmemesi halinde, bu hususun anılan Banka tarafından Müsteşarlığa bildirilmesini müteakip, belge Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca iptal edilir. İptal edilen belge kapsamında uygulanan istisnaların tahsili için iptal işlemi, ilgili Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası şubesi ile vergi dairesine bildirilir.

18. İhracat taahhüdünün gerçekleştirilememesi ve belge iptali halinde uygulanacak cezai yaptırımlar nelerdir?

Uygulanan vergi, resim ve harç istisnaların gerçekleştirilmeyen ihracat taahhüdüne tekabül eden kısımları, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir. Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi'nin iptal edilmesi halinde ise belge kapsamında uygulanan istisnalar, aynı mevzuat çerçevesinde tahsil edilir.

19. Kapatma esnasında ibraz edilen belgelerin gerçek dışı olduğunun saptanması durumunda nasıl bir cezai işlem tesis edilir?

Kapatma esnasında ibraz edilen bilgi ve belgelerin gerçek dışı olduğunun anlaşılması durumunda, bu belge kapsamı ihracat, transit ticaret, ihracat sayılan satış ve teslim veya döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyete tekabül eden istisnalar geri alınır ve ilgililer hakkında kanuni işlem yapılır. İnceleme veya soruşturma sonucunda sahtecilik veya tahrifat fiili sabit olan belge sahibi firma adına 1 (bir) yıl süreyle Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi düzenlenmez.

20. Re'sen vergi, resim ve harç istisnası uygulanan işlemler nelerdir?

Aşağıda belirtilen işlemler ve bu işlemler nedeniyle düzenlenecek kağıtlara; ihracata ilişkin olduklarının tevsik edilmesi durumunda, işlemi yapan kuruluşlarca, re'sen, vergi, resim ve harç istisnası uygulanmaktadır.

- a. Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi almak amacıyla proje formu ekinde verilecek taahhütnameler,
- b. İhracat karşılığı yapılacak ödemeler (Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu çerçevesinde yapılan ödemelere ilişkin taahhütnameler ve temliknameler, SSK prim borçları ile genel bütçeli idarelere olan borçların mahsubu dahil),
- c. İhracattan doğan alacağın ihracatçı tarafından temliki,
- d. İhracat bağlantıları için düzenlenecek anlaşmalar,
- e. Tedarik edildikleri şekliyle ihraç edilmek üzere mal alımı,
- f. Dahilde İşleme İzni kapsamında yapılan ithalat,
- g. Transit ticarete konu malın satın alınması ve satılması,
- h. Gümrük Kanunu'nun 131. maddesine istinaden ithalat vergilerinden tam muafiyet suretiyle geçici ithalat rejimine tabi ambalaj maddeleri ile kati ihraç edilen mallara ait ambalaj malzemesinin geçici ihracı ve ithali,
- i. Yurt dışı ve uluslararası yurt içi ihaleler, yap işlet modeli çerçevesinde yapılacak yatırım projelerine ilişkin sözleşme safhasından önceki teminat mektupları ile ilgili işlemler (teminat mektupları dahil) ve diğer işlemler ve bu konuda düzenlenen ihale kararları (Re'sen uygulanacak damga vergisi ve harç istisnası; ihale kararları, teminat mektupları ve bunlara ilişkin işlemler dışında kalan işlem ve kağıtlara uygulanmaz.),
- j. Gerçekleştirilen mamul ürün ihracatı karşılığı olarak bu ürünlerin üretiminde kullanılan girdilerin Toprak Mahsulleri Ofisi'nden veya T.C. Şeker Kurumu'nca tespit edilen şeker fabrikalarından alımı.

21. Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi kapsamında istisna tatbik edilmek suretiyle ithalat gerçekleştirilebilir mi?

Vergi Resim Harç İstisnası Belgeleri ithal hakkı içermemektedir ve dolayısıyla ithalata ilişkin dayanak belge olarak gösterilebilmesi mümkün bulunmamaktadır.

22. Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi'nde yer alan faaliyet değerinin aşılması halinin istisna uygulamasına etkisi var mıdır?

İstisna uygulamasının belgede yer alan esaslar dikkate alınarak yürütülmesi gerektiğinden bahisle, İdarece, belge kapsamında yapılacak işlemlerin faaliyet değerini aşan kısımları bakımından damga vergisi ve harç istisnası uygulanmasına imkan bulunmadığı yönünde görüş bildirilmektedir.

B.Döviz kazandırıcı faaliyetler ve istisna uygulaması

23. Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi'ne tabi ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler nelerdir?

a. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) Müsteşarlığı'nca yayımlanan cari yıl yatırım programında yer alan kamu yatırımlarından uluslararası ihaleye (yerli ve yabancı firmaların ayrı ayrı veya birlikte iştirakine açık olmak üzere) çıkarılanların ihalesini kazanan veya yabancı para ile finanse edilenlerin yapımını üstlenen firmaların;

-Yerli firma olması halinde, uluslararası ihalelerde tamamı üzerinden, yabancı para ile finanse edilenlerde ise yabancı paraya isabet eden oranda yapacakları hizmet ve faaliyetler ile yerli imalatçı firmaların, mükerrer olmamak kaydıyla bahse konu işte kullanılmak üzere bu işin yapımını yüklenen firmaya üreterek yapacakları mal ve malzeme ile hizmet satış ve teslimleri,

-Yabancı firma olması halinde, yabancı firmanın bu işte kullanacağı mal ve malzemeyi üreten yerli imalatçı firmaların (iş taahhüt eden firmalar dahil) yapacakları satış ve teslimleri,

-Yerli ve yabancı firmaların ortaklığı şeklinde olması halinde, yerli firmaya kendi faaliyeti oranında, yabancı firmaya ise yerli imalatçı firmaların, üreterek yapacakları satış ve teslimleri,

-Proje sahibi kamu kurumları ile bu projeleri üstlenen firmalara yapılacak teknik müşavirlik, mühendislik ve benzeri hizmet satışları,

b. Savunma sanayi alanında;

- Savunma Sanayi Müsteşarlığı'nca onaylanan savunma sanayi projelerini üstlenmiş yerli imalatçı firmaların, üreterek yapacakları satış ve teslimleri,

- Savunma Sanayi Müsteşarlığı'nca savunma sanayi açısından önem arz ettiği belirtilen savunma araç ve gereçlerini üreten yerli imalatçı firmaların, ülkenin savunması ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına, üreterek yapacakları satış ve teslimleri,

- Savunma Sanayi Müsteşarlığı'nca onaylanan savunma sanayi projelerini üstlenmiş yerli imalatçı firmalar ile Savunma Sanayi Müsteşarlığı'nca Savunma Sanayi açısından önem arz ettiği belirtilen savunma araç ve gereçlerini üreten yerli imalatçı firmalara, yerli imalatçı firmaların üreterek yapacakları satış ve teslimleri,

c. Yatırım teşvik belgesi kapsamında yer alan yatırım mallarını üreterek, Yatırım Teşvik Belgesi sahibi yatırımcılara teslim eden yerli imalatçı firmaların satış ve teslimleri,

d. Yerli imalatçı firmaların, Müsteşarlık'ça yayımlanan tebliğ eki yatırım malları listesinde belirtilen malları üreterek satış ve teslimleri,

e. Yerli imalatçı firmaların, Yatırımlarda Devlet Yardımları Mevzuatı çerçevesinde CKD ithal edebilecek firmalara, ithal edebilecekleri bu aksam ve parçaları üreterek yapacakları satış ve teslimleri,

f. Kamu kurum ve kuruluşlarınca uluslararası ihaleye (sabit sermaye yatırımı nitelikli olanlar) çıkarılan yatırım malına, sınai mamullere ve yazılım hizmetlerine yönelik ihaleleri kazanan yerli imalatçı firmaların üreterek yapacakları satış ve teslimleri,

g. Kamu kurum ve kuruluşlarınca yaptırılan uluslararası taşımalar ve bu kurum ve kuruluşlar tarafından uluslararası ihaleye çıkarılmış yurt içi taşımaları yüklenen yerli firmaların bu faaliyetleri,

h. Yurt dışına yönelik olarak gerçekleştirilecek müteahhitlik, müşavirlik, yazılım ve mühendislik hizmetleri gibi döviz kazandırıcı hizmet projeleri,

i. Uluslararası ikili veya çok taraflı anlaşma hükümlerine göre yurt içinde bulunan yabancı kuruluşların yurt dışından getirme imkanına sahip buldukları sınai mamulleri teslim eden yerli imalatçı firmalar ile uluslar arası kuruluşlar, yabancı ülke temsilcilikleri ve kuruluşlarına ait tesislerin yapımını ve onarımını üstlenen müteahhit firmaların faaliyet ve teslimleri,

j. Turizm müesseseleri ile seyahat acentelerinin yurt içindeki ve yurt dışındaki turizm faaliyetleri sırasında yaptıkları döviz karşılığı hizmet satışları,

k. Uluslararası taşımacılıktan döviz olarak kazanılan navlun bedellerinin yurda getirilmesi kaydıyla kara, deniz veya hava ulaştırma hizmet ve faaliyetleri,

l. Yap-İşlet Modeli çerçevesinde yapılacak yatırım projelerini üstlenen yerli firmaların yapacakları hizmet ve faaliyetler,

m. Yerli firmalarca, ihraç ürünlerimizin pazarlanması gayesiyle yurtdışında mağaza açılması veya işletilmesi,

n. Bedelleri döviz olarak alınmak kaydıyla yurt dışında yerleşik firmalar adına garanti kapsamında gerçekleştirilen bakım ve onarım hizmetleriyle, yabancı bandıralı gemi, uçak veya tırların bakımı ve onarımı ile bunlara yapılan mal (yakıt ve madeni yağlar hariç) ve hizmet satışları,

o. Kamu kurum ve kuruluşlarınca uluslararası ihaleye çıkarılan maden havzalarından rüdvans karşılığında maden çıkarımı ve işletmesi ile ilgili üretim faaliyetleri,

p. Yabancı uyruklulara (diplomatik temsilcilikler ve mensupları dahil), turistlere veya yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarına ülkemizde buldukları sürede, bedelleri yurt dışındaki sağlık ve sigorta kuruluşlarından tahsil edilmek kaydıyla döviz karşılığı verilecek sağlık hizmetleri,

r. Yurt içinde yerleşik haber ajanslarınca, yurt dışındaki yayın organlarına görüntülü veya görüntüsüz haber satışları,

ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler olarak değerlendirilmektedir.

24. Yerli imalatçı firma nedir?

Yerli imalatçı firmalar, 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş, vergi uygulamaları bakımından Türkiye'de tam mükellef olan ve üretim faaliyetinde bulunan firmalardır.

25. Döviz kazandırıcı faaliyetlerle ilgili işlem ve kağıtların damga vergisi ve harçlar karşısındaki durumu nedir?

5035 sayılı Kanun ile Damga Vergisi Kanunu ve Harçlar Kanunu'nda yapılan değişiklik neticesinde 01.01.2004 tarihinden itibaren döviz kazandırıcı faaliyetlerle ilgili işlem ve kağıtlar da, damga vergisi ve harçlardan müstesna bulunmaktadır. Söz konusu istisnaların uygulanmasına ilişkin olarak yayımlanan 1 seri numaralı Döviz Kazandırıcı Faaliyetlerde Damga Vergisi ve Harç İstisnası Uygulaması Hakkında Tebliğ ile düzenlemeler yapılmıştır. Buna göre döviz kazandırıcı faaliyetler ile ilgili uygulanacak damga vergisi ve harç istisnası "Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi" veya "Dahilde İşleme İzin Belgesi"nin ibrazı üzerine başka bir belge aranmaksızın re'sen uygulanacaktır.

26. Döviz kazandırıcı faaliyetlerde damga vergisi ve harç istisnasının yasal dayanağı nedir?

Döviz kazandırıcı faaliyetlerde damga vergisi istisnası Damga Vergisi Kanunu'nun Ek 2. harç istisnası ise Harçlar Kanunu'nun Ek 1. maddelerine istinaden uygulanmaktadır.

27. Döviz kazandırıcı faaliyetlerde damga vergisi ve harç istisnası nasıl uygulanmaktadır?

Döviz kazandırıcı faaliyet için düzenlenmiş bulunan "Vergi Resim Harç İstisna Belgesi"nin ibrazı üzerine, ilgili kuruluşlarca başkaca bir belge aranmaksızın re'sen damga vergisi ve harç istisnası uygulanabilecektir.

28. Sözleşme tarafının ihale makamı veya kamu kurum/kuruluşu olmadığı hallerde istisna uygulaması nasıl olacaktır?

Döviz kazandırıcı faaliyetlerde, ihale makamı ve/veya kamu kurum ve kuruluşları dışında kalan diğer işlem tarafları arasındaki işlemlere, her iki işlem tarafının da aynı konuda düzenlenmiş belgeye sahip olmasına bağlı olarak damga vergisi ve harç istisnası tatbik edilecektir.

29. Diğer döviz kazandırıcı faaliyetler açısından sözleşme taraflarının birinde Dahilde İşleme İzin Belgesi diğerinde ise Vergi Resim Harç İstisna Belgesi bulunduğu durumda istisna uygulanabilir mi?

1 Seri No'lu Döviz Kazandırıcı Faaliyetlerde Damga Vergisi ve Harç İstisnası Uygulaması Hakkında Tebliğ'den; ihracat ve ihracat sayılan satış ve teslimlere yönelik olarak düzenlenen Dahilde İşleme İzin Belgesi (DİİB) sahibi mükellefler için istisnanın yalnızca ithalat ve yurtiçi alımlar ile ilgili işlemler sebebiyle düzenlenen kağıtlar itibarıyla ve ihracata ilişkin olduğunun tevsiki kaydıyla söz konusu olabileceği anlaşılmaktadır.

Mali İdare tarafından da döviz kazandırıcı faaliyetlerde kullanılacak mal, malzeme veya hizmetleri teslim/ifa eden tarafın DİİB sahibi mükellef olması halinde istisna tatbikinin yalnızca alım yapan VRHİB sahibi mükellef için söz konusu olabileceği ve dolayısıyla işleme ilişkin verginin ödeme yükümlülüğünün DİİB sahibi mükellefte olacağı yönünde görüş bildirilmektedir. Bu durumda DİİB sahibi mükellefin teslimlerine ilişkin düzenlenecek belgeler itibarıyla istisnanın ancak her iki işlem tarafının da aynı konuda düzenlenmiş bulunan VRHİB'ne sahip olması halinde uygulanabileceği sonucuna ulaşılabilmektedir. Mükelleflerin buna benzer durumlarla karşılaşması halinde işlem tesis etmeden önce İdare'nin yazılı görüşlerine başvurmaları önemle tavsiye edilmektedir.

30. Sözleşme nüshalarının birden fazla olduğu ve işlem taraflarından birinin VRHİB'ne sahip olmaması durumunda damga vergisi ödeme yükümlülüğü nasıl yerine getirilir?

Damga Vergisi Kanunu'nun 24. maddesinde birden fazla kişi tarafından imza edilen kağıtlara ait vergi ve cezanın tamamından imza edenlerin müteselsilen sorumlu olduğuna, bunlar arasında vergiden müstesna olanların bulunmasının damga vergisinin noksan ödenmesini gerektirmediğine hükümlenmiştir. Buna göre birden fazla nüsha olarak imzalanan sözleşmeden doğan toplam damga vergisinin ödeme yükümlülüğü VRHİB'ni haiz olmayan tarafa ait olacaktır. Ancak bu kağıtlara ait verginin hiç ödenmemesi veya noksan ödenmesi halinde vergi ve cezanın tamamından VRHİB'ni haiz olan taraf da müteselsilen sorumlu olacaktır.

31. Döviz kazandırıcı faaliyetler ile ilgili olarak yabancı kurum ve kuruluşlarla imzalanan sözleşmeler itibarıyla damga vergisi istisnasından yararlanabilmek mümkün müdür?

İstisna uygulamasında ihale makamı ve/veya kamu kurum kuruluşları dışında kalan tüm işlem taraflarının da aynı konuda düzenlenmiş VRHİB'ni haiz olması gerekmektedir. İdarece, yurtdışı kurum ve kuruluşlarca imzalanan sözleşmelerde yurtdışı mukimi kurumun VRHİB sahibi olamayacağından bahisle, VRHİB'ne sahip Türkiye'de mukim firmanın damga vergisi yükümlülüğünü yerine getirmesi gerektiği yönünde görüş bildirilmektedir.

32. Döviz kazandırıcı faaliyetlere ilişkin olarak alınan ihale kararlarında istisna uygulaması nasıldır?

Damga vergisi ve harç istisnasının uygulanabilmesi için vergi ve harca konu işlemin, VRHİB'nin geçerlilik süresi içerisinde yapılması gerektiğinden ve pratik olarak ihale kararından önce istisna belgesinin temini mümkün olmadığından, döviz kazandırıcı faaliyetler için alınan ihale kararlarına istisna tatbiki mümkün olamamaktadır.

33. Döviz kazandırıcı faaliyetler ile ilgili olarak alınan ihale kararlarına ilişkin istisnai durumlar var mıdır?

Yurtiçi uluslararası ihale konusu işler, yabancı para ile finanse edilen kamu yatırımları (genel anlayış Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı'nca yayımlanan cari yıl yatırım programında yer alanlardır), yurtdışına yönelik olarak gerçekleştirilecek müteahhitlik, müşavirlik, yazılım ve mühendislik hizmetleri ile yap-işlet modeli çerçevesinde yapılacak yatırım projeleri hususlarında alınan ihale kararlarına tevsik edilmesi kaydıyla belge aranmaksızın re'sen istisna tatbik edilebilmektedir.

Sözü edilen işlerle ilgili olarak sözleşme safhası da dahil olmak üzere, takip eden safhalarda düzenlenen kağıtlar ve yapılan işlemlere damga vergisi ve harç istisnasının tatbiki için, bu konuda düzenlenmiş VRHİB'nin ibrazının arandığını belirtmekte fayda görüyoruz.

C.Bildirim, denetim ve sorumluluklar

34. Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi mukabili istisna uygulanmak suretiyle işlem gerçekleştirenlerin bildirim yükümlülüğü var mıdır?

İşlere ilişkin olarak düzenlenen kağıt ve yapılan işlemlerle ilgili olup, istisna uygulaması sebebiyle ilgililerine ödettirilmeyen veya ödeme sırasında tevkif edilmeyen damga vergileri ile alınmayan harca ilişkin olarak, işlemin yapıldığı veya vergiye konu kağıdın düzenlendiği tarihi takip eden 30 gün içinde "Damga Vergisi ve Harç İstisnasından Yararlananlara Ait Bildirim Formu" doldurularak, adına işlem yapılan ihracatçı veya yüklenici kuruluşların gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı buldukları vergi dairesine bildirimde bulunulmalıdır. Bu bildirimde, döviz kazandırıcı faaliyetlerle ilgili olarak düzenlenen Vergi Resim Harç İstisna Belgesi ya da Dahilde İşleme İzin Belgesi'nin bir örneğinin de eklenmesi gerekmektedir.

35. Bildirim yükümlülüğüne uyulmamasının müeyyidesi var mıdır?

Damga vergisi ve harç istisnasına konu işlemi yapan, ancak 30 günlük sürede bildirimde bulunmayan sorumlular adına ikinci derece usulsüzlük cezası kesilmektedir.

İstisnaya konu işlemi yaptığı halde gerekli bildirimde bulunmayan kuruluşlar, döviz kazandırıcı faaliyetin gerçekleşmemesi veya belge şartlarına uyulmadığının tespiti halinde, Vergi Usul Kanunu hükümleri çerçevesinde ilgililerden ceza ve gecikme faizi ile birlikte tahsil edilmesi gereken damga vergisi ve harç tutarlarından, müteselsilen sorumlu olacaklardır.

36. Vergi, resim ve harç istisnasının denetimi hangi kurumlar tarafından ve ne şekilde gerçekleştirilir?

Dış Ticaret Müsteşarlığı, ilgili mevzuatta belirtilen tedbirlerin uygulanmasına ilişkin her türlü denetimi ve düzenlemeyi yapabilir, ilgili firma, kamu kurum ve kuruluşları ile bankalardan bilgi ve belge isteyebilir ve gerekli önlemleri alabilir. Bu kapsamda, vergi, resim ve harç istisnaları ile ilgili işlemler; ihracatla ilgili işlem yapan tüm kamu kurum ve kuruluşları, bankalar (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası dahil), faktoring şirketleri, sigorta şirketleri, noterler ve diğer kuruluşlar tarafından ilgili mevzuatta yer alan esaslar dahilinde yürütülür.

37. Yasal mevzuata uygun gerçekleştirilmeyen işlemlerde, işlem yapan kuruluşların sorumluluğu var mıdır?

Tebliğ kapsamına girmediği halde Kanun ve Tebliğ gerekçe gösterilerek damga vergisi ve harç istisnası tatbik edilen işlemleri yapan kuruluşlar (noter, tapu, gümrük, ihaleyi yapan kurum ve kuruluş vb.) alınmayan damga vergisi ve harç tutarları ile bunlara ilişkin faizlerin ödenmesinden müteselsilen sorumludurlar.

38. Uygulama kapsamında başkaca sorumluluğu bulunan kurum ve kuruluşlar var mıdır?

İşlem yapan kurum ve kuruluşlar haricinde Dış Ticaret Müsteşarlığı, Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası ve Vergi Dairelerinin de gerçekleştirmekle yükümlü olduğu bazı işlemler bulunmaktadır.

39. Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın görev ve sorumlulukları nelerdir?

Dahilde İşleme İzin Belgesi veya Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi'nin iptal edilmesi veya iptal işleminin kaldırılması, döviz kazandırıcı faaliyetlerin gerçekleştirilmesi veya

gerçekleştirilmemesi (varsa gerçekleşme oranı da belirtilmek suretiyle) hallerinde bu durumların işlem/tespit tarihini takip eden 30 gün içerisinde Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından ilgili vergi dairesine bildirilmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

Vergi dairesine yapılacak bildirimlerde ilgilinin adı, soyadı veya unvanı, vergi kimlik numarası, ikametgahı veya kanuni ve iş merkezi, döviz kazandırıcı faaliyetin türü, belgenin adı, sayısı ile gerekli görülen diğer hususlara da yer verilmesi gerekmektedir.

40. T.C. Merkez Bankası'nın görev ve sorumlulukları nelerdir?

Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi kapsamında döviz kazandırıcı faaliyetlerin gerçekleştirilmesi veya gerçekleştirilmemesi halinde (varsa gerçekleşme oranı da belirtilmek suretiyle) bu durumun tespit edildiği tarihi izleyen 30 gün içinde Merkez Bankası tarafından ilgili vergi dairesine bildirilmesi zorunluluğu bulunmaktadır.

Vergi dairesine yapılacak bildirimlerde ilgilinin adı, soyadı veya unvanı, vergi kimlik numarası, ikametgahı veya kanuni ve iş merkezi, döviz kazandırıcı faaliyetin türü, belgenin adı, sayısı ile gerekli görülen diğer hususlara da yer verilmesi gerekmektedir.

41. Vergi Dairelerinin görev ve sorumlulukları nelerdir?

Vergi daireleri, istisnaya konu işlemi gerçekleştiren kuruluşlarca yapılan bildirimleri, mükelleflerin tarh dosyalarında saklayacaklardır.

İlgili kuruluşlarca yapılacak bildirimler dikkate alınarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre yapılacak tarhiyatlarda, mükelleflerin tarh dosyalarındaki bildirim ve kayıtlar esas alınacaktır.

D.İhracat taahhüdü

42. İhracat taahhüdü nedir?

İhracat taahhüdü, belgeli ve belgesiz ihracat kredileri, transit ticaretin finansmanında kullanılan krediler ile bunlarla ilgili işlemlerde, vergi, resim ve harç istisnasından yararlanmak amacıyla belirli tutarda döviz kazandırma veya ihracat gerçekleştirme yükümlülüğünü ifade etmektedir.

43. Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi'ne ilişkin ihracat taahhütleri nasıl kapatılmaktadır?

Vergi resim harç istisnası belgelerine ilişkin ihracat taahhütleri; belge süresi sonundan itibaren 3 (üç) ay içerisinde gerekli bilgi ve belgelerle müracaat edilmesi kaydıyla, Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın uygun görüşüne istinaden Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nca belirlenen usuller çerçevesinde, anılan Banka'nın ilgili şubesi tarafından kapatılır. Kapatma işlemi Dış Ticaret Müsteşarlığı'na, firmaya ve ilgili vergi dairesine bildirilir.

44. İhracat taahhüdüne sayılmayan ihracatlar nelerdir?

- İhraç sayılan satış ve teslimler ile hizmet ihracından sağlanan bedeller taahhüde sayılmaz.
- Transit ticaretten, sınır ticaretinden sağlanan döviz gelirleri, mal ihracının finansmanı için kullanılan kredilerin taahhütlerinin kapatılmasında kullanılamaz.
- Fındık kırma ve işleme tesisi bulunan firmaya kullanılan ve kredi sözleşmesinde fındık ihracı için olduğu belirtilen kredinin ihracat taahhüdüne fındık dışındaki ihracat sayılmaz. Aynı şekilde fındık ihracatı için kullanılmayan kredinin ihracat taahhüdü fındık ihracatıyla kapatılamaz.
- İhraç edildikten sonra yurda geri getirilen mal taahhüde sayılamaz.
- Denetim elemanlarınca gerçeğe aykırı olduğu tespit edilen ihracat taahhüde sayılmaz.
- Serbest bölgelere TL olarak yapılan ihracat kredi taahhüdüne sayılmaz.
- Bedelsiz olarak yapılan ihracatlar da kredi taahhüdüne sayılamaz.

45. İhracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında düzenlenen belgelerin ihracat taahhütlerinin kapatılmasında hangi değer esas alınır?

İhracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında düzenlenen belgelerin ihracat taahhütlerinin kapatılmasında katma değer vergisi hariç satış fiyatı esas alınır.

46. Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi'nin ihracat taahhütlerinin kapatılması için ibraz edilmesi gereken belgeler nelerdir?

İhracat taahhütleri kapatılırken, döviz karşılığı yapılan ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerde satış ve/veya teslimat belgesi ile döviz alım belgesinin, Türk lirası karşılığı yapılan ihracat sayılan satış ve teslimlerde ise satış ve/veya

teslimat belgesinin ibrazı aranır. Ayrıca, Türk lirası karşılığı yapılan ihracat sayılan satış ve teslimlere ilişkin düzenlenen Vergi Resim Harç İstisnası Belgeleri'nde satış ve/veya teslimat belgesinin düzenlendiği tarihteki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru esas alınır.

47. İhracat taahhüdünün kısmen veya tamamen gerçekleştirilememesi durumunda bildirimde bulunmak gerekir mi?

İhracat taahhütleri kısmen veya tamamen gerçekleştirilemez ise uygulanmış olan istisnaların gerçekleşmeme oranında tahsili için;

- Belge kapsamındaki işlemlerde, ihracat taahhüdünü kapatan merciin talimatının bankalara ulaştığı tarihten,
- Belge kapsamı dışında olup taahhüdün süresinde gerçekleşip gerçekleşmediğinin bankalarca tespit edildiği işlemlerde tespit tarihinden,

İtibaren en geç 30 gün içinde, daha önce istisnaların bildirildiği vergi dairesine iadeli taahhütlü mektupla bildirimde bulunulması gerekmektedir.

II. Belgeli/belgesiz ihracat kredileri ile ilgili düzenlemeler

48. Belgesiz ihracat kredisi nedir?

Belgesiz ihracat kredileri, herhangi bir belge ile bağlantılı olmaksızın ihracatın finansmanı amacıyla kullanılan kredilerdir.

49. Belgesiz ihracat kredilerinde vergi, resim ve harç istisnasının kapsamı nedir?

Belgesiz ihracat kredileri, kredi vadesinin ilgili mevzuat hükümlerinde belirtilen süreler içerisinde kalması kaydıyla, vergi, resim ve harç istisnasından yararlandırılır. Bu sürelerin aşılması durumunda, aşılın süre içerisinde tahakkuk eden vergi, resim ve harçlara istisna uygulanmaz. Diğer taraftan, taahhüt edilen ihracat gerçekleştirilmeden kredi riskinin kapatılması, ihracat taahhüdünü ortadan kaldırmaz. Transit ticaretle ilgili işlemlerde ise transit ticaret satış bedeli tahsil edilmeden kredi riskinin kapatılması, ihracat taahhüdünü ortadan kaldırmaz.

50. Belgesiz ihracat kredilerinde kredi vadesi uzatılabilir mi?

Belgesiz ihracat kredilerinde kredi vadesi, krediye ilişkin taahhüt süresine paralel olarak ilgili banka tarafından uzatılabilir. Vadenin uzatılmaması veya orijinal kredi vadesinin kısa olması sebebiyle kredi riskinin ilgili mevzuatta belirtilen sürelerden önce kapatılması halinde ise bu süreler içinde yapılan işlemler istisnadan yararlandırılır ve gerçekleştirilen ihracat taahhüde sayılır. Belgesiz ihracat kredileri ile ilgili olarak alınan gayrinakdi krediler herhangi bir limite bağlı olmaksızın vergi, resim ve harç istisnasından yararlandırılır.

51. Belgesiz ihracat kredilerinde vergi, resim ve harç istisnasının süresi uzatılabilir mi?

İlgili firma tarafından taahhüt edilen ihracatın % 50'sinin gerçekleştirildiğinin tevsiki kaydıyla, krediye ilişkin taahhüt süresi ilgili banka tarafından 6 (altı) ay uzatılır. Gemi inşa ve ihracının finansmanı amacıyla kullanılan kredilerde (hazır gemi hariç) ise gemi inşa faaliyetinin % 50'sinin tamamlandığının Deniz Ticaret Odası'ndan alınan ekspertiz raporuyla tevsiki kaydıyla, krediye ilişkin taahhüt süresi ilgili banka tarafından 6 (altı) ay uzatılır.

52. Belgesiz ihracat kredilerinde ihracat taahhüdü hangi hallerde gerçekleştirilmiş sayılır?

İhracat taahhüdü belgesiz ihracat kredilerinde;

- İhracı taahhüt edilen malın veya değerın yürürlükteki İhracat Mevzuatı ile Gümrük Mevzuatı'na uygun şekilde ihracatının yapılması,
- İhracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerde mal ve hizmet bedelinin tahsil edilmesi,
- Transit ticaretin finansmanında kullanılan kredilerde ise transit ticaret faaliyeti ile ilgili gelirin tahsil edilmesi,

ile gerçekleştirilmiş sayılır.

53. Belgesiz ihracat kredilerine ilişkin ihracat taahhütleri nasıl kapatılır?

Belgesiz ihracat kredilerine ilişkin ihracat taahhütleri; Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın uygun görüşüne istinaden Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nca belirlenen usuller çerçevesinde, krediyi kullanan firma ve/veya krediyi kullanan firmanın grup firmaları tarafından gerçekleştirilen ihracatı tevsik eden gümrük beyannamelerine istinaden ilgili banka tarafından kapatılır.

İmalatçı ihracatçı firmalar, taahhüt ettikleri ihracatı bizzat ve/veya krediyi kullanan firmanın grup firmaları aracılığıyla yapabilecekleri gibi Dış Ticaret Müsteşarlığı'ndan izin almadan başka bir ihracatçı aracılığıyla yapabilirler. Bu firmaların üretim tesislerinin başka bir firmaya kiralanmış veya devredilmiş olması halinde ise imalatçı ihracatçı firmaların kullandıkları kredilerin taahhütleri üretim tesisini kiralamış veya devralmış olan firma tarafından gerçekleştirilen ihracat ile kapatılabilir.

İmalatçı olmayan ihracatçı firmaların kullandıkları kredilerin taahhütleri ise dış ticaret sermaye şirketleri ile sektörel dış ticaret şirketleri tarafından gerçekleştirilen ihracat hariç olmak üzere, aracı ihracatçı firmalar tarafından gerçekleştirilen ihracat ile kapatılamaz. Sektörel dış ticaret şirketleri tarafından kullanılan kredilerin taahhütleri ise şirket ortağı olan imalatçı ihracatçı firmalar tarafından gerçekleştirilen ihracat ile kapatılabilir.

54. Grup firması ifadesinden ne anlaşılmaktadır?

Grup firması, ana ortaklığın doğrudan kendisi veya diğer grup firmaları veya iştirakleri vasıtasıyla; sermaye ve yönetim ilişkileri çerçevesinde asgari % 50 oranında hisseye veya asgari % 50 oranında oy hakkına veya yönetim kurulu üyelerinin asgari % 50'sini seçme hakkına veya yönetim kurulu üyelerinin asgari % 50'sine sahip olduğu işletmeyi ifade eder.

55. Transit ticaret kapsamında sağlanan vergi, resim ve harç istisnasından yararlanma süresi ne kadardır?

Transit ticarete konu malın satın alınması ve satılması ile transit ticaretin finansmanında kullanılan kredilerin, vergi, resim ve harç istisnasından yararlanma süresi transit ticaret alış bedelinin transfer tarihinden itibaren 18 (on sekiz) aydır.

56. Transit ticarete zarar edilmesi halinde vergi, resim ve harç istisnası uygulanır mı?

Alış ve satış bedelleri arasında aleyhte farkın olduğu transit ticaret işlemlerinde, aleyhte farka tekabül eden kısma istisna uygulanmaz.

57. Belgesiz ihracat kredilerinde ihracat taahhüdünün kapatılmasında dikkat edilmesi gereken hususlar nelerdir?

· Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında ithalatın finansmanı amacıyla döviz kredisi kullanılmış olması halinde; üzerinde Dahilde İşleme İzin Belgesi sayısı ve/veya satır kodu kayıtlı olan gümrük beyannamesi konusu ihracatın, ithalat bedelinin transferinde kullanılan kredinin 1/3 fazlasına faiz ve komisyonlar ile varsa diğer masrafların ilavesiyle bulunacak tutarına tekabül eden kısmı, belgesiz ihracat kredisinin ihracat taahhüdüne sayılmaz.

· İlgili banka tarafından, kullanılabilecekleri kredilere ilişkin ihracat taahhüdü hesaplanırken (Türk lirası ihracat kredileri hariç), anapara ile birlikte faiz, komisyon ve diğer masraflar da hesaplama dahil edilir.

- Vergi, resim ve harç istisnasından yararlandırılan transit ticaret işlemleri ile transit ticaretin finansmanında kullanılan kredilerin ihracat taahhütleri transit ticaret faaliyetinden elde edilen gelirlerle kapatılır.
- Vergi, resim ve harç istisnasından yararlandırılan transit ticarete ilişkin taahhüt kapatma işlemleri istisnayı uygulayan banka tarafından sonuçlandırılır.
- İhracat taahhüdünün kapatılması için ilgililerce, transit ticaret alış bedelinin transfer tarihinden itibaren en geç 18 (on sekiz) ay içinde alış ve satışa ilişkin faturalar ile satış bedelinin tahsil edildiğini gösterir belgenin (döviz alım belgesi veya satış bedelinin ilgilinin hesabına alındığına dair banka yazısı) istisnayı uygulayan bankaya ibrazı gerekir.
- Transit ticaretin finansmanı için kullanılan kredilere ilişkin ihracat taahhüdü hesaplanırken (Türk lirası olarak kullanılan krediler hariç) anapara ile birlikte faiz, komisyon ve diğer masraflar da hesaplama dahil edilir.
- Taahhüt kapatma sırasında transfer edilen transit ticaret alış bedelinin, tahsil edilen satış bedelinden fazla olması halinde eksik tahsil edilen oranda uygulanan istisnaların tahsili için kapatmayı yapan bankaca gerekli işlem yapılır.

58. Belgeli ihracat kredisi nedir?

Belgeli ihracat kredileri, Dahilde İşleme İzin Belgesi ve/veya Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi kapsamında; ithalat, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin finansmanı amacıyla kullanılan kredileri ifade etmektedir.

59. Belgeli ihracat kredilerinde vergi, resim ve harç istisnasının süresi ne kadardır?

Belgeli ihracat kredilerinin vergi, resim ve harç istisnasından yararlanma süresi, Dış Ticaret Müsteşarlığı'nca düzenlenecek Dahilde İşleme İzin Belgesi ve/veya Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi süresi (ek süreler dahil) kadardır.

60. Belge kapsamında aynı anda ne kadar kredi kullanılabilir?

Belge kapsamında aynı anda kullanılacak kredilerin toplamı belgede kayıtlı ihracat taahhüdünü, kredilerin adet (gün x kredi tutarı) toplamı ise belgede kayıtlı taahhüt tutarı ile belge süresinin çarpımı sonucu bulunacak adet toplamını aşamaz. Döviz kredisinin döviz olarak kullanılabilmesi halinde ise kullanılan kredi tutarı taahhüdün % 75'ini geçemez. Bu durumda, ihracat taahhüdünün tamamının gerçekleştirilmiş olması zorunludur.

Belge kapsamında yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinde, işin yapıldığı ülkeye üçüncü ülkeden mal sevkiyatına ilişkin açılan akreditiflerde, belgede kayıtlı ihracat taahhüdü aşılamaz.

61. Vergi resim harç istisnası kapsamında TL bazlı kredi kullanılabilir mi?

Bankalar dışında Türkiye'de yerleşik kişilerin, yurt dışından veya Türkiye'deki bankalardan döviz kredisi temini ve kullanımına ilişkin esaslar Türk Parasının Kıymetini Koruma mevzuatında belirlenmiştir. Buna göre, Türkiye'deki bankalarca lehdarı döviz olarak borçlandırıp TL olarak kullanılan krediler döviz kredisinin TL kullanımındadır.

Yurt dışından temin edilip Türkiye'deki bankalar aracılığı ile kullanılan döviz kredilerinin yurt dışına veya yurt dışında döviz ödenmesini gerektiren faaliyetlerin finansmanında kullanılması ya da TL'ye çevrilerek yurt içindeki (mal veya hizmet ihracına yönelik) finansman ihtiyacının

karşılanmasında kullanılması mümkündür. Bu kapsamda, kredinin TL'ye çevrilerek kullanılması, "döviz kredisi" niteliğini değiştirmez.

62. Belge konusu faaliyetle ilgili olarak yararlanılacak vergi, resim, harç istisnası kapsamına dahil diğer belge/işlemler nelerdir?

Belge konusu faaliyetle ilgili olarak düzenlenen garanti ve teminat mektupları, Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamındaki ithalata ilişkin gümrük idarelerine hitaben düzenlenen teminat mektupları, ithalat akreditifinin açılması sırasında düzenlenen genel kredi sözleşmeleri ile yurt içinden mal alımına ilişkin teminat ve garantiler, belge kapsamında kullanılan kredilerin teminatı için düzenlenen garanti ve teminat mektupları ile Kambiyo Mevzuatı hükümleri saklı kalmak kaydıyla ihracat alacağına ilişkin ihracatçı tarafından kredi veren veya ihracat kredi sigortası/garantisi yapan kuruluşa temlikine ilişkin temliknameler, teminat hükmünde olduğundan, herhangi bir limite bağlı olmaksızın vergi, resim ve harç istisnasından yararlandırılır.

63. Teminat mektuplarının vergi, resim ve harç istisnası karşısındaki durumu nedir?

Yapılacak ihracat bağlantıları için düzenlenecek anlaşmalar ve bu konuda alınacak teminat mektupları ile ilgili işlemler ve bu işlemler sebebiyle düzenlenen kağıtlarda vergi, resim ve harç istisnası uygulanmaktadır.

Mal ihracı karşılığı Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan yapılacak parasal teşvik ödemeleri için verilecek teminat mektupları ve temliknameler ile ihracatta KDV iadesine ilişkin düzenlenecek kağıtlar da (KDV iadesinin mükellefin veya mükellefe ihraç edilen malı teslim edenlerin vergi borcuna mahsubu dahil) vergi, resim ve harç istisnası uygulanacak faaliyetler kapsamındadır.

Ancak, Dahilde İşleme İzin Belgesi ve Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi dahilinde ihraç sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı işlemler kapsamında düzenlenen faturalara ait KDV iadesiyle ilgili yapılan işlemlere ve düzenlenen kağıtlara ve vergi dairesine verilen teminat mektuplarına istisna uygulanmaz.

64. Belgeli ihracat kredilerinde ihracat taahhüdü nasıl kapatılır?

Vergi, resim ve harç istisnasından yararlandırılan belgeli ihracat kredilerinin ihracat taahhütleri, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerden elde edilen ve belgede taahhüt edilen gelirlerle kapatılır. Ancak, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerde (aynı holding veya grup bünyesinde yer alan pazarlama şirketleri vasıtasıyla yapılan satışlar hariç) aracı ihracatçı kabul edilmez.

65. Vergi, resim ve harç istisnasından yararlandırılan belgeli ihracat kredilerinde ihracat taahhüdünün kapatılması işlemi hangi kurumlar tarafından gerçekleştirilir?

Vergi, resim ve harç istisnasından yararlandırılan belgeli ihracat kredilerinin ihracat taahhüdünün kapatılması işlemi;

a) İhracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin finansmanında kullanılan kredilerde, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nca Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi'nin,

b) İhracat ve ihracat sayılan satış ve teslimlere yönelik gümrük muafiyetli mal ithali için düzenlenen Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamındaki ithalatın finansmanında kullanılan kredilerde ise İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliklerince Dahilde İşleme İzin Belgesi'nin,

ihracat taahhüdünün kapatıldığını gösteren taahhüt kapatma bildirim yazılarına istinaden, ilgili banka tarafından sonuçlandırılır.

66. Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi kapsamındaki işlemlerde, kredilerin ihracat taahhüdüne olan etkileri nelerdir?

Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi kapsamında kullanılan kredinin belge ihracat taahhüdünden az kullanılmış olması halinde, kullanılan krediye tekabül eden tutarın gerçekleştirilmesi yanında, kredi işlemleri dışında vergi, resim ve harç istisnasından yararlanılmış ise belgede kayıtlı ihracat taahhüdü ile kullanılan kredi tutarı arasındaki farkın asgari % 10'u tutarında taahhüdün gerçekleştirilmesi gerekir. Bu tutar, kredi dışındaki işlemler için yararlandırılan vergi, resim ve harç istisnaları toplamından az olamaz.

Kredi kullanılmaması durumunda ise yararlandırılan vergi, resim ve harç istisnası toplamının altında kalmamak kaydıyla belgede kayıtlı ihracat taahhüdünün % 10'unun gerçekleştirilmesi gerekir.

67. Belgeli ihracat kredilerinde belgeye kayıt ve bildirim yükümlülüğü var mıdır?

Belgeli ihracatta uygulanan istisnalar; her işlem için sıra numarası, tarihi, kredi miktarı (döviz olarak kullanılan döviz kredilerinde düşüm 1/3 fazlası ile yapılır) ve bakiye kısım belirtilerek Dahilde İşleme İzin Belgesi veya Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi'ne kaydedilir ve uygulanan vergi, resim ve harç istisnaları, istisnayı uygulayan kurum ve kuruluşlarca ilgilinin bağlı bulunduğu vergi dairesine bildirilir.

68. Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi ve belgesiz ihracat kredileri kapsamında süre uzatımına konu olacak mücbir sebep ve fevkalade haller nelerdir?

Aşağıda belirtilen mücbir sebep ve fevkalade hallerin Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi ve belgesiz ihracat kredilerinin süresi içinde vukuu halinde, ihracat süresi (ek süre dahil) bitim tarihinden itibaren ilgili mevzuatta belirtilen sürelerle ilave olarak ek süre verilebilir:

- Deprem, sel, don, fırtına, kasırga vb. tabii afetler ve yangın (Bayındırlık ve İskan Bakanlığı veya Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı İl Müdürlükleri, İtfaiye Müdürlükleri veya ilgili diğer kurumlardan alınacak yazı ile),
- Yükümlü firmanın faaliyetinin kamu otoritelerince kısıtlanması veya durdurulması (Firma faaliyetini durduran kamu kurumundan alınacak resmi yazı ile),
- Grev ve lokavt (İl Çalışma Müdürlüklerinden alınacak yazı ile),
- Ülkemiz veya ithalatçı ülkede Devletçe konulan yasaklar ile harp ve abluka halleri,
- Yükümlü firmanın iflası ya da konkordato ilan etmiş olması (Mahkeme kararı ile),
- Şahıs firmalarında firma sahibinin ölümü durumunda,
- Karşılığı ihracat süresi içerisinde yerine getirilmediği için prefinansman hükümlerine tabi hale gelen peşin döviz ile ilgili ihracatın yapılamaması durumunda (İthalatçı firmadan ihracatın belirlenen süreden daha geç yapılmasının istenildiğine dair alınan yazı veya diğer haklı sebeplere ilişkin bilgi ve belge ile).

69. Özel finans kurumları tarafından verilen belgesiz ihracat kredilerinde vergi, resim ve harç istisnası uygulanabilir mi?

Özel finans kurumlarının belgesiz olarak ihracatın finansmanı amacıyla doğrudan ihracatçıya veya imalatçı ihracatçıya emtia teminine yönelik olarak Türk lirası veya döviz borçlandırıp TL kullandırılan fonlar da ihracatın finansmanı amacıyla kullandırılan kredi gibi mütalaa edilmektedir. Bu tür kredilerle ilgili olarak düzenlenen kağıtlara vergi, resim ve harç istisnası uygulanmaktadır.

70. Prefinansman nedir?

Yurt dışındaki finans kuruluşlarından temin edilen döviz kredisinin mal veya hizmet ihracı faaliyetinin finansmanında TL olarak (döviz alışı yapılmak suretiyle) kullanılmasına prefinansman adı verilir.

71. Herhangi bir belge kapsamında kullanılan kredi başka bir belgeye devredilebilir mi?

Bir Dahilde İşleme İzin Belgesi veya Vergi Resim Harç İstisnası Belgesi kapsamında kullanılan kredi (nakit veya gayrinakdi) başka bir belgeye devredilemez.

72. Vergi, resim ve harç istisnası uygulanan işlemlerden doğan döviz kazancının transferi vergiye tabi midir?

Gerek ihracat bedelinin gerekse ihraç sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler karşılığında elde edilen dövizlerin alışı yapılmaksızın mahsup edilerek (aynı kur üzerinden döviz alış belgesi ve döviz satış belgesi düzenlenmek suretiyle) yapılan transferlerde vergi doğmaz.

Ancak ihracat bedelinden mahsup ve mahsuben transfer nedeniyle bir komisyon alınıyorsa komisyondan doğan BSMV'ye istisna uygulanmayacaktır.

III. Dâhilde işleme rejimi ve otomasyon

73. Dahilde işleme rejimi nedir?

Dahilde işleme rejimi, ihraç edilecek olan malların üretiminde kullanılacak girdilerin ithal edilmesi halinde, bu girdilere ilişkin olarak ithalde ödenmesi gereken vergilerin ödenmeyerek teminata bağlanmak suretiyle ertelenmesini ve bu girdilerin kullanılmak suretiyle imal edilen malların ihraç edildiğinin tevsiki halinde de bu şekilde ertelenen vergilere ilişkin teminatların çözümlenmesini sağlamaya yönelik bir düzenlemedir.

74. Dahilde işleme rejiminin amaçları nelerdir?

Dış piyasada rekabetin artırılması ve döviz kazandırma amacına yönelik olarak, ihraç edilmesi düşünülen malların üretiminde kullanılacak olan hammadde, yardımcı madde, ara malı ve ambalaj malzemelerinin, vergisel yüklerden muaf olmak üzere, çeşitli kolaylık ve tedbirlerden yararlanmak suretiyle temin edilmesini sağlamaktır.

75. Dahilde İşleme İzin Belgesi uygulamaları nasıl gerçekleştirilmektedir?

01.01.2006 tarihinden itibaren, kamuda ilk defa uygulamaya geçirilen elektronik imza kullanımı ile Dahilde İşleme İzin Belgeleri ile ilgili uygulamalar yalnızca elektronik ortamda gerçekleştirilmektedir.

76. Dahilde işleme rejimi otomasyon projesi nedir?

Bu proje sayesinde, dahilde işleme izin belgeleri ile ilgili olarak; belge müracaatından, belgelerin taahhüt hesaplarının kapatılmasına kadar olan süreçte her türlü işlem (ek süre ve revize talepleri) elektronik ortamda gerçekleştirilmektedir.

Projeye birlikte,

- Her türlü yazışma ve evrak trafiği ortadan kaldırılmakta,
- Firmalar, bilgisayarları başında her türlü işlemlerini yerine getirebilmekte,
- Haftalar sürebilen belge müracaatı, revizesi gibi işlemler saatlerle ölçülebilen zaman dilimlerinde gerçekleştirilmektedir.

77. Dahilde işleme rejimi otomasyonuna nasıl dahil olunabilmektedir?

Söz konusu projeye katılmak için öncelikle Telekomünikasyon Kurumu'nca yetkilendirilmiş E-Güven, Türk Trust, E-Tuğra, Tübitak (Kamu Sertifikasyon Merkezi) gibi firmaların herhangi birinden elektronik imza kullanımı için gerekli olan elektronik sertifika edinilmesi gerekmektedir.

Daha sonra "http:\\www.dtm.gov.tr" adresinden, elektronik sertifika kullanıcısının elektronik ortamda yetkilendirme başvurusu yapıp, 2007/2 sayılı Bilgisayar Veri İşleme Tekniği Yoluyla Yapılmasına Dair Tebliğ ekinde yer alan, firma tanımlaması için gerekli bilgi ve belgeler ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği'ne ibraz edilmelidir.

78. Firma tanımlaması için gerekli bilgi ve belgeler nelerdir?

- Dilekçe (firmaya ait imza sirkülerinde yer alan, her türlü temsil ve ilzama yetkilendirilmiş veya 2006/12 sayılı tebliğ kapsamındaki işlemler açısından özel olarak yetkilendirilmiş kişilerin adı ve soyadı belirtilerek imzalanmış)
- İhraç edilecek mamulün üretimi ile ilgili kapasite raporu (Ticaret ve/veya sanayi odalarının tasdikli)
- İmza sirküleri (Noter tasdikli)
- Ticaret Sicili Gazetesi aslı, noter veya ticaret ve/veya sanayi odaları ile ticaret sicili memurluklarınca tasdikli örneği (Kuruluşa, varsa unvan değişiklikleri ile mevcut duruma ilişkin ticaret sicil gazetelerinin her biri)
- Firmaya ait vergi numarası belgesi
- Firma tanımlama formu (İmza sirkülerinde yer alan yetkililerin adı ve soyadı belirtilerek imzalanmış)
- İhracatçı firma tarafından elektronik sertifika sahibi kişiye noter tasdikli olarak verilen yetki belgesi (Taahhütname)
- İhracatçı Birliği üyesi olduğuna dair belge (İlk kez Dahilde İşleme Rejimi'nden yararlanacak imalatçı-ihracatçı veya ihracatçılar için)
- Gümrükçe onaylanmış kişi statü belgesi (Varsa)
- Geriye dönük son bir yıla ait SSK bordrosu
- Geriye dönük son aya ait elektrik faturası (her takvim yılı itibarıyla yenisi verilmek üzere)

79. Dahilde işleme rejimi kapsamında elektronik ortamda belge müracaatı nasıl yapılmaktadır?

Firma tanımlaması ve kullanıcı yetkilendirmesi yapılmış elektronik imza sertifikası sahibi kullanıcılar, Türkiye Gümrük Bölgesi'nde (serbest bölgeler hariç) yerleşik imalatçı-ihracatçı veya ihracatçılar adına, belge almak için web sayfası vasıtasıyla elektronik ortamda Dış Ticaret Müsteşarlığı'na müracaat ederler.

Müsteşarlık'ça yapılacak değerlendirme neticesinde, belge düzenlenip düzenlenmeyeceğine karar verilir.

80. Elektronik ortamda alınan Dahilde İşleme İzin Belgesi firma tarafından nasıl tevsik edilebilir?

Dahilde İşleme İzin Belgesi sahibi firma talebine istinaden, belgenin elektronik ortamdaki kayıtları dikkate alınarak kağıt ortamında basılı bir nüshası, ilgili ihracatçı birlikleri genel sekreterliğince ilgili firmaya gönderilir. Ayrıca düzenlenen dahilde işleme izin belgeleri aylık listeler halinde Resmi Gazete'de yayımlanır.

81. Elektronik ortamda alınan Dahilde İşleme İzin Belgeleri nasıl kullanılır?

BİLGE (Bilgisayarlı Gümrük Etkinlikleri) Sistemine dahil olan gümrük idarelerince belge kapsamında gerçekleştirilen ithalat ve ihracat işlemleri, belgenin orijinal nüshası aranılmaksızın belgenin elektronik ortamdaki kayıtları dikkate alınarak yürütülmektedir.

BİLGE Sistemine dahil olmayan gümrük idarelerinden yapılacak ihracat işlemlerinde ise Dış Ticaret Müsteşarlığı'ndan önceden izin alınması gerekmekte olup, ayrıca bu ihracat işlemlerinde, ilgili gümrük idarelerince belgenin orijinal nüshası aranmaktadır.

82. Elektronik ortamda alınan belge kapsamında aracı ihracatçı ile ihracat işlemi yapılabilmesi mümkün müdür?

Aracı ihracatçı firmanın unvanı ve bu firmaya ait vergi numarasının belge sahibi firma tarafından ilgili ihracatçı birlikleri genel sekreterliğine bildirilmesi durumunda, elektronik ortamda alınan belge kapsamında aracı ihracatçı ile ihracat yapılabilmektedir.

83. Elektronik ortamda alınan Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında temsilci aracılığı ile ithalat yapılabilir mi?

Elektronik ortamda alınan Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği'nden izin alınması ve temsilcinin Borçlar Kanunu'nun doğrudan ya da dolaylı temsil hükümlerine göre tayin edilmesi durumunda belge/izin süresi içerisinde belirtilen miktarı geçmemesi kaydıyla temsilci aracılığı ile ithalat yapılabilir. Bu kapsamda temsilci firma unvanı yanında bu firmaya ait tek vergi numarasının belge sahibi firma tarafından ilgili ihracatçı birlikleri genel sekreterliğine bildirilmesi gerekmektedir.

84. İthalatın, Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında gerçekleştirilebilmesi için gerekli koşullar nelerdir?

Dahilde İşleme İzin Belgesi'nin/Dahilde İşleme İzni'nin ithalat bölümünde belirtilen eşyanın;

- Belge/izin süresinin geçerli olması,
- Belgede/izinde kayıtlı gümrük tarife istatistik pozisyonunda olması,
- Belgede kayıtlı satır kodunda olması,
- Cinsinin değişmemesi,
- Miktarın (belgede/izinde kayıtlı birimlerle) aşılmaması,
- Belge/izin kapsamında varsa indirimli teminat uygulamasına ilişkin hususlar saklı kalmak üzere, verginin teminata bağlanması,
- İthalat rejiminde ithali belli kurum veya kuruluşların müsaadesine bırakılmış eşya için, ithalat esnasında bu kurum veya kuruluşların müsaadesinin aranması (Şartlı muafiyet sistemi çerçevesinde izin kapsamında yapılan ithalatta İthalat Rejim Kararı'nın 7 nci maddesi hükmü hariç olmak üzere)

kaydıyla ithalatına izin verilir.

85. İhracatın, Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında gerçekleştirilebilmesi için gerekli koşullar nelerdir?

Dahilde İşleme İzin Belgesi/Dahilde İşleme İzni'ndeki ihracata ilişkin gümrük beyannamesi üzerinde;

- Belgede/izinde kayıtlı gümrük tarife istatistik pozisyonunun,
- Belgede kayıtlı satır kodunun,
- Belgede/izinde belirtilen ihraç ürününün adının, özelliğinin ve miktarının (belgede/izinde kayıtlı birimlerle),
- İlgili belge veya belgelerin sayısını içeren satır kodunun/izin veya izinlere ilişkin beyanname sayısının,
- Firmanın imalatçı-ihracatçı veya ihracatçı sıfatıyla unvanının,
- İhracatçı, dış ticaret sermaye şirketi ve sektörel dış ticaret şirketi adına düzenlenen belge/izin üzerinde kayıtlı bulunan yan sanayici unvanının,
- İmalatçı-ihracatçı adına düzenlenen belge/izin üzerinde yan sanayici kaydının bulunması ve ihraç konusu eşyanın tamamının veya bir kısmının ya da üretiminin bir alt aşamasının yan sanayicinin üretimi ile gerçekleşmesi durumunda, bu yan sanayici unvanının,

yer alması kaydıyla ihracata izin verilir.

86. Dahilde İşleme İzin Belgesi müracaatlarında Müsteşarlık'ça aranan kriterler nelerdir?

Dahilde İşleme İzin Belgesi müracaatlarının olumlu sonuçlanabilmesi için öncelikle ithal eşyanın işlem görmüş ürünlerin üretiminde kullanıldığının tespitinin mümkün olması gerekmektedir. Diğer taraftan, müracaata konu ithalatın Türkiye gümrük bölgelerindeki üreticilerin temel ekonomik çıkarlarının olumsuz etkilenmemesi ve işletme faaliyetinin katma değer yaratan ve kapasite kullanımını arttıran bir faaliyet olması yanında, mamulün rekabet edilebilirliği ile ihraç potansiyelini arttıran koşullar yaratıyor olması müracaatların Müsteşarlık'ça değerlendirilmesinde öne çıkan kriterlerdir. Ayrıca, müracaat eden firmaların Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamındaki geçmiş performansları da müracaatın olumlu sonuçlanmasında göz önünde bulundurulabilmektedir.

87. Dahilde İşleme İzin Belgesi'nde geçerlilik süresi ne kadardır?

Dahilde İşleme İzin Belgesi'nin/ Dahilde İşleme İzni'nin süresi sektörüne göre azami 12 (on iki) aya kadar tespit edilebilir.

Gemi inşaat, komple tesis v.b. ile üretim süreci 12 (on iki) ayı aşan ürünler ve savunma sanayii alanına giren ürünlerin ihracına ilişkin düzenlenen belgenin/iznin süresi, proje süresi kadar tespit edilebilir.

88. Dahilde İşleme İzin Belgesi'nin süresi ne zaman başlar ve ne zaman son bulur?

Dahilde İşleme İzin Belgesi'nin/ Dahilde İşleme İzni'nin süresinin başlangıcı, Dahilde İşleme İzin Belgesi'nin/ Dahilde İşleme İzni'nin tarihidir. Süre sonu ise belge/izin süresi (ek süre, haklı ve mücbir sebep ile fevkalade hallere ilişkin süreler dahil) bitiminin rastladığı ayın son günüdür.

89. Dahilde İşleme İzin Belgesi için ek süre verilebilir mi?

Dahilde İşleme İzin Belgesi süre verilmesi bazı şartlara bağlanmıştır. Buna göre,

Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında ilk ithalatın yapıldığı tarih esas alınmak suretiyle belge süresi azami 3 (üç) ay uzatılabilir. Belge kapsamında hiç ithalat yapılmaması halinde, ek süre verilmesi mümkün değildir.

Diğer taraftan, Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında gerçekleştirilen ihracat değerinin belge ihracat taahhüdü değerine oranının en az % 50 olması halinde, Dahilde İşleme İzin Belgesi'ne azami 6 (altı) ayı geçmemek kaydıyla belge orijinal süresinin yarısı kadar ek süre verilebilir.

90. Dahilde İşleme İzin Belgesi için ek süre müracaatı nasıl yapılır?

Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında yapılacak ithalata ilişkin olarak ek süre almak ve Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında yapılacak olan ihracata ilişkin olarak belgeli performanslara istinaden ek süre almak için en geç belge süresi sonundan itibaren 1 (bir) ay içerisinde elektronik ortamda Dış Ticaret Müsteşarlığı'na müracaat edilmesi gerekmektedir.

Gemi inşaa, komple tesis v.b. ile savunma sanayii alanına giren ürünlerin ihracına ilişkin düzenlenen belgeye/izne ek süre almak için ise ek olarak Gümrük Müsteşarlığı'nca belirlenen uygulama esasları çerçevesinde, izne ilişkin beyanname aslı, gerçekleştirilen ihracata ilişkin liste ve bu listede yer alan gümrük beyannamelerinin iznin ihracat taahhüdünün kapatılmasında kullanılacağına ve bu bilgilerin doğruluğuna dair taahhütname ile birlikte en geç izin süresi sonundan itibaren 1 (bir) ay içerisinde ilgili gümrük idaresine müracaat edilmesi gerekmektedir.

91. Dahilde İşleme İzin Belgesi/izni kapsamında ihracat taahhüdü nasıl kapatılır?

Dahilde İşleme İzin Belgesi ihracat taahhüdünü kapatmak için en geç belge süresi sonundan itibaren 3 (üç) ay içerisinde, Dahilde İşleme İzni ihracat taahhüdünü kapatmak için ise en geç izin süresi sonundan itibaren 1 (bir) ay + 10 (on) iş günü içerisinde başvurulması halinde kapama işlemleri gerçekleştirilir.

Belirtilen süreler içerisinde kapatma müracaatında bulunmayan firmalar adına düzenlenen belge/izin, ilgili ihracatçı birlikleri genel sekreterliğince/gümrük idaresince ceza uygulanmak suretiyle resen kapatılır. Resen kapatılan dahilde işleme izin belgeleri aylık listeler halinde Resmi Gazete'de yayımlanır.

92. Dahilde işleme rejimi tedbirlerine uyulmaması durumunda nasıl bir işlem yapılır?

Dahilde işleme tedbirlerini, dahilde işleme rejiminde ve belgede/izinde belirtilen esas ve şartlara uygun olarak yerine getirmeyenlerden;

- Şartlı muafiyet sistemi kapsamında ithal edilen ve Türkiye Gümrük Bölgesi dışına veya serbest bölgelere ihracatı gerçekleştirilmeyen eşyanın ithali esnasında alınmayan vergi,
- Şartlı muafiyet sistemi kapsamında ithal edilen ve serbest bölgelere gerçekleştirilen ihracata konu eşyanın en geç belge/izin süresi bitiminden itibaren 3 (üç) ay içerisinde; serbest bölgelerden başka bir ülkeye satışının yapılmaması, Yatırım Teşvik Belgesi veya bir başka belge/izin kapsamında Türkiye Gümrük Bölgesi'ne ithalatının yapılmaması, serbest bölgelerde bulunan tesislerin yapımında kullanılmaması, serbest bölgelerde bulunan

tesislerde makine-teçhizat, demirbaşa kayıtlı eşya veya bunların parçası olarak kullanılmaması, serbest bölgelerde yerleşik gemi inşa faaliyetinde bulunan firmalara gemi inşasında kullanılmak üzere tesliminin yapılmaması, serbest bölgelerden gümrüksüz satış mağazalarına satışının yapılmaması veya serbest bölgelerden kara, deniz ve hava taşıtlarına kumanya olarak tesliminin yapılmaması durumunda, bu kapsamdaki ithalat esnasında alınmayan vergi,

· Belge/izin kapsamında izin verilen miktarın üzerinde ithalat yapılması halinde, bu kısma tekabül eden ithalattan doğan vergi,

· Belge kapsamında ithal edilen eşyanın tamamı ihraç edilen işlem görmüş ürünün elde edilmesinde kullanılmış olsa dahi döviz kullanım oranının %80'i (ikincil işlem görmüş tarım ürünü taahhüdü içeren belgeler için %100'ü) geçmesi halinde, bu oranı aşan kısma tekabül eden ithalatla ilgili alınmayan vergi,

· Belge/izin kapsamında ithal edilen işletme malzemesinin CIF ithal tutarının, gerçekleşen FOB ihraç tutarının % 2 (doğal taşlar ile kıymetli maden ve taş ihraç taahhüdü içeren belgelerde % 10)'sinden fazla olması halinde, bu oranı aşan kısma tekabül eden ithalatla ilgili alınmayan vergi,

· Belge/izin kapsamında ithal edilen değişmemiş eşyanın CIF ithal tutarının, gerçekleşen FOB ihraç tutarının %1'inden fazla olması halinde, bu oranı aşan kısma tekabül eden ithalatla ilgili alınmayan vergi,

· Geri ödeme sistemi çerçevesindeki belge/izin kapsamında A.TR dolaşım belgesi eşliğinde Avrupa Topluluğu'na üye ülkelere veya menşe ispat belgeleri eşliğinde Avrupa Topluluğu'na üye ülkelere, Pan-Avrupa Menşe Kümülyasyonu'na taraf ülkelere, Pan-Avrupa-Akdeniz Menşe Kümülyasyonu'na taraf ülkelere veya Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmış bir ülkeye işlem görmüş ürün olarak ihraç edilmek üzere ithal edilen ancak süresi içerisinde ihracatı gerçekleştirilmeyen eşyaya ilişkin alınmayan vergi,

· Dahilde İşleme İzin Belgesi'nin/Dahilde İşleme İzni'nin iptal edilmesi halinde, belge/izin kapsamında varsa alınmayan vergi,

· Dahilde İşleme İzin Belgesi'nin/ Dahilde İşleme İzni'nin resen kapatılması halinde, belge/izin kapsamında varsa alınmayan vergi,ithal tarihi itibarıyla 4458 sayılı Gümrük Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir. Ayrıca ithal edilen ve süresi içerisinde ihracı gerçekleştirilmeyen eşya için Gümrük Kanunu'nun 238. maddesi hükmü çerçevesinde gümrük vergilerinin 2 (iki) katı para cezası alınır.

Diğer taraftan, vergisi ve cezaları ödenen eşyanın serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutulmasının talep edilmesi halinde, ticaret politikası önlemlerinin uygulanması ve eşyanın ithali için öngörülen dış ticarete teknik düzenlemeler ve standardizasyon mevzuatı dahil diğer işlemlerin tamamlanması şartı aranır. Aksi takdirde, bu eşyanın serbest dolaşıma giriş rejimi dışındaki gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması gerekir.

IV. Şartlı muafiyet ve geri ödeme sistemi

93. Şartlı muafiyet sistemi nedir?

Dahilde işleme rejimi tedbirlerinden olan şartlı muafiyet sistemi, ihracı taahhüt edilen işlem görmüş ürünlerin üretiminde gerekli olan ve serbest dolaşımda bulunmayan hammadde, yardımcı madde, yarı mamul, mamul ile ambalaj ve işletme malzemelerinin Türkiye Gümrük Bölgesi'nde (serbest bölgeler hariç) yerleşik firmalarca bedelli ve/veya bedelsiz ithaline ve bu ithalattan doğan vergi kadar teminat alınması işlemidir. İşletme malzemeleri ithalatında KDV ve ÖTV tahsil edilir ve ticaret politikası önlemleri uygulanır.

94. Şartlı muafiyet sistemi çerçevesinde eşdeğer eşya kullanımı mümkün müdür?

Şartlı muafiyet sistemi çerçevesinde işlem görmüş ürünlerin üretimi için ithal eşyası yerine eşdeğer eşya olarak, ticari kalite ve teknik özellikleri itibarıyla aynı kalite ve nitelikleri taşıyan serbest dolaşımdaki eşya (Türk menşeli eşya) kullanılabilir. İhracatın önceden yapılması halinde buna tekabül eden ithalatın, belge süresi sonuna kadar yapılması gerekir.

95. Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında yurt içinden alım yapabilme imkanı var mıdır?

İhracı taahhüt edilen işlem görmüş ürünün elde edilmesinde kullanılan hammadde, yardımcı madde, yarı mamul, mamul, değişmemiş eşya ve ambalaj malzemeleri ithal edilebileceği gibi yurt içinden de temin edilebilir.

96. Şartlı muafiyet sistemine bağlı işlemler teminata tabi midir?

Şartlı muafiyet sistemi çerçevesinde Dahilde İşleme İzin Belgesi/Dahilde İşleme İzni kapsamında yapılacak ithalattan doğan vergi, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'da belirtilen esaslar çerçevesinde teminata tabidir. Ancak, şartlı muafiyet sistemi çerçevesindeki Dahilde İşleme İzin Belgesi/Dahilde İşleme İzni kapsamında yapılan ithalatta uygulanan teminat oranı Müsteşarlık'ça (İhracat Genel Müdürlüğü), bu ithalattan doğan vergi tutarının 2 (iki) katına kadar artırılabilir.

Bu kapsamda, ithalatta alınması gereken vergi, yurt içi alımlarda ise Müsteşarlık ve/veya ilgili kuruluşlarca belirlenen tutar üzerinden teminat alınmakta olup, teminat; para, bankalar tarafından verilen teminat mektupları ve hazine tahvil ve bonoları unsurlarından biri veya birkaçından oluşabilir.

97. Şartlı muafiyet sistemi kapsamında verilen teminatlar hangi kurum tarafından iade edilir?

Verilen teminatlar,

- Şeker fabrikalarından yapılan Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamındaki alımlarda T.C. Şeker Kurumu'nca tespit edilen şeker fabrikalarınca,
- İthalat yapılan şartlı muafiyet sistemi çerçevesindeki Dahilde İşleme İzin Belgesi kapsamında alınan teminatlar ilgili gümrük idaresince,
- Geri ödeme sistemi çerçevesindeki DİİB kapsamında alınan vergiler yine ilgili gümrük idaresince

iade edilir.

98. Geri ödeme sistemi nedir?

Dahilde işleme rejimi tedbirlerinden olan geri ödeme sistemi; Dahilde İşleme İzin Belgesi/ Dahilde İşleme İzni kapsamında serbest dolaşıma giren hammadde, yardımcı madde, yarı mamul, mamul ile değişmemiş eşya, ambalaj ve işletme malzemesinden elde edilen işlem görmüş ürünün ihracı halinde, ithalat esnasında alınan verginin (işletme malzemesine ilişkin katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi hariç) geri ödenmesidir. Bu kapsamda ithal edilen eşya için gümrük idaresince, ticaret politikası önlemleri uygulanır ve eşyanın ithali için öngörülen dış ticarete teknik düzenlemeler ve standardizasyon mevzuatı dahil diğer işlemlerin tamamlanması şartı aranır. İşletme malzemeleri ithalatında bu durum geçerli değildir. Alınan vergiler geri ödenmez.

Geri ödeme sisteminden yararlanılabilmesi için, eşyanın geri ödeme kapsamında olduğunun gümrük idaresince, ithalat sırasında, gümrük beyannamesine kaydedilmesi ve Dahilde İşleme İzin Belgesi ile ilgili satır kodunun gümrük beyannamesine kaydedilmesi gerekmektedir.

99. Hangi hallerde geri ödeme sistemi uygulanmaz?

Geri ödeme sisteminden, AB'ye üye ülkeler menşeli tarım ürünleri ithalatı hariç olmak üzere, şunlar yararlanamaz;

- İthalatı miktar kısıtlamalarına tabi olan mallar,
- Tercihli tarife ya da özel bir şartlı muafiyet düzenlemesinden kotalar dahilinde yararlanabilen mallar,
- Tarım politikası veya işlenmiş tarım ürünleri ile ilgili özel düzenlemeler çerçevesinde özel ithalat vergilerine tabi olan mallar,
- İthal eşyanın serbest dolaşıma giriş beyanının kabulü sırasında, işlem görmüş ürünlerden parasal ihracat iadesine tabi olan mallar,

Ayrıca;

- Üçüncü ülke menşeli eşya kullanılarak elde edilen işlem görmüş ürünün A.TR dolaşım belgesi eşliğinde Avrupa Topluluğu'na üye ülkelere,
- Üçüncü ülke menşeli eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünün menşe ispat belgeleri eşliğinde Avrupa Topluluğu'na üye ülkelere,
- Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmış ülke menşeli olmayan eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünün menşe ispat belgeleri eşliğinde anlaşma imzalanmış ülkeye,
- Pan-Avrupa Menşe Kümülasyonu'na taraf ülkeler menşeli olmayan eşyadan elde edilen Kümülasyon'a dahil işlem görmüş ürünün menşe ispat belgeleri eşliğinde Kümülasyon'a taraf ülkelere,
- Pan-Avrupa-Akdeniz Menşe Kümülasyonu'na taraf ülkeler menşeli olmayan eşyadan elde edilen Kümülasyon'a dahil işlem görmüş ürünün menşe ispat belgeleri eşliğinde Kümülasyon'a taraf ülkelere,

· Serbest dolaşımda bulunan eşyadan üretilen işlem görmüş ürünün serbest bölgelere (serbest bölgelerden en geç belge/izin süresi bitiminden itibaren 3 (üç) ay içerisinde Pan-Avrupa-Akdeniz Menşe Kümülyasyonu'na taraf ülkeler menşeli olmayan eşyadan elde edilen Kümülyasyon'a dahil işlem görmüş ürünün menşe ispat belgeleri eşliğinde Kümülyasyon'a taraf ülkelere yapılan satışlar ile geri ödeme sistemi çerçevesinde belge/izin süresi içerisinde serbest bölgelere gerçekleştirilen ihracata konu eşyanın en geç belge/izin süresi bitiminden itibaren 3 (üç) ay içerisinde; serbest bölgelerden başka bir ülkeye satışının yapıldığının, serbest bölgelerde bulunan tesislerin yapımında kullanıldığının, serbest bölgelerde bulunan tesislerde makine-teçhizat, demirbaşaya kayıtlı eşya veya bunların parçası olarak kullanıldığının, serbest bölgelerde yerleşik gemi inşa faaliyetinde bulunan firmalara gemi inşasında kullanılmak üzere tesliminin yapıldığının, serbest bölgelerden gümrüksüz satış mağazalarına satışının yapıldığının veya serbest bölgelerden kara, deniz ve hava taşıtlarına kumanya olarak tesliminin yapıldığının tevsiki kaydıyla olan satışlar hariç),

ihrac edilmesi halinde bu ihracat, geri ödeme sisteminden yararlandırılmaz.

100. Geri ödeme sistemi çerçevesinde ödenen vergiler nasıl geri alınır?

Geri ödemeyi alabilmek için, Dahilde İşleme İzin Belgesi'nin kapatılmasını müteakip 3 ay içerisinde ilgili gümrük idarelerine müracaat zorunludur. Geri ödeme kararının alındığı tarihini izleyen 3 ay içerisinde gümrük idarelerince geri ödeme yapılmazsa, 6183 Sayılı Kanun'un tecil faizine ilişkin hükümleri uygulanır.